Byxe oronuudai proletaarinar, negedegtii!

№ 184 (2217)
1937 onoi aavgustiin 11
SREDAA
14-xi ZILEE GARNA

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komunis (bolьşevig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Mozlin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai yder byriin gazeeta

Redaakciin aadris: Ulaan-Yde goorod, Ceentrsojuuziin, 19.
№ sen 10 mynge.

SOVEEDAI HUNGUULIDA ERXIMEER BELEDXEXE

Manai socialiis Exe oron bolbol Aguu jixe Staalin Konstituuciin yndehen deere zoxioogdohon Hunguuliiin xuuliii batalan abaad, jixe deede soveedai hunguulida yrgeneer beledxeze baina.

Eneegeer daşaramdan, soveedai oloniitiin edibxi xeşeel urgan badaraza, tyg tymen azalşan arad bolbol yder byriiingөө xydelmeri deere şine şine ilaltanuudii tuilan dabahanaa xaruulxiin xamta, Hunguuliiin xuulitai yrgen olooroo tanilsaza baina.

Gebeş, manai Buriaad-Mongoloi respyyblikiin zarim aimag, rajoonuudta soveedai hunguulida beledxexe xydelmeri jixe hulaar emxidxegdenxei baina. Erxim hainaar azal xydelmeriee tabihan somonoi ba bylegei bolon seleeniiin soveeduud jahala baibaş, hunguulida beledxexe talaar jyy bytөөxejөө xysed oilgodoggyi uşar bii. Zişeelxede, Jaruuniin aimagai Dogniin somon bolbol aimag soogoo hainaar xydelmeriledeg somon geze toologdodog baibaş, şine hunguulida beledxexe xeregte byxe xydelmeriee şinedxen tabiza yşөө şadagdaagyi ba dutuu dundanuud jixe olon baina.

Myn tereenşelen Agiin aimagta azaxuin kampaaninuudii dyyrgexe talaaraa tyryy huuri ezelhen somonoi soveeduud olon bii bolboş, soveeduudai xydelmeriiin gol yndehen bolxo zyilii martahan uşar toxiooldono. Zişeelxede, Yrөөnein somonoi tyryylegşe Buriaad-Mongoloi Konstituucii aradniitiin dunda yrgenөөr zybşen xelsyylxe jabadalii toogoogyi deerehee, „tende ende tiime iime suglaanuud bolbo. Konstituucii haişaa nabdi“gehen xoohon togtoomzonuudii өөrөө bişeze aimagtaa xyrgehen baina.

Iigeze aguu jixe Staalin Konstituuciin yre bolxo BMASSR-ei Konstituucii zybşen xelsexe jabadalii ba SSSR-ei Konstituucii xereg deere bejelyylxe jabadalda anxaralaa tabidaggyi deerehee xuuli zuramii ebdexe faaktnuud jixe olon uşardag baina. Tiigeedş, emxidxelei - niitiin xydelmeri, arad zonoi edibxizelge tuxai, koptaacalxa jabadalii tabixagyin tuxai g. z. bidenhee exileed xuuşaaraa xelsedeg baina. Ede bygede zyitei bolboş, zygөөr yşөө şine zyilii oruulalsaxa johotoi baigaa. Ene bolbol bejelegdeze baigaa xuuliiin johoor byxe xereg jabuulgaa tabixa uşar bolno geze Soveed Xolboonoi staarost nyxer Mixaiil Ivaanoviç Kaliinin xelehen baina. Enenь tonş zyitei. Manai Buriaad-Mongol Respyyblikiin erxe baidal deere abaad yzexede, emxidxelgiin ba niitiin xydelmerii haizaruulxa zerge zyilnyyd tuxai xelsedeg baibaş xuuli zarşamii өөhediingөө yzemzөөr jabuuldag uşar jixe le olon toxiooldodog baihan baina. Eneen tuxai manai „Ynen“ gazeetada tolilogdohon Jaruuniin aimagai prokuroorai bişeg ba bişeş korespondeencenyyd byri todorxoilon xeleze ygene.

Eneegeer ulamzalan şine hunguulida beledxe xydelmeride şamdagai orxo sag tulaza jirebe geeşe. Tiixedee nen tyryylen Staalin Konstituucii bejelyylxe xeregte byxe xysөө elsyylxiin xamta, tereeniii ebdeze өөhediingөө zorilgoor jabagşadii erid xeheexe ba byxe xydelmeriee oloniite azalşan aradai erilgetei zoxilduulan tabixa tuilai jixe yyrgenyyd xylieeze baihaniii medexe şuxala.

„Manai ende muusa azallaza baigaa zurgaanuud olon bii. Goorod ba xydөөgei azalşan aradai sag yrgelze yseze baigaa eldeb olon eriltenyydei ali negii xangaza şadaagyi niutagai zasag zaxirgaanai gazarş baidag. Hain hurguuli bariaa gyş, ali ygei gy? Oron huusa, baira baidalii haizaruulaa gyş, ali ygei gy? Biyrokraad gyş, ali bişe gy? Manai azalii byri aşagtai bolgoxo ba manai baidalii byri kylьtyyrne bolgoxo tuxaida tuhalaa gyş, ali ygei gy? Milloon toonoi hungagşad bolbol kandidaatnuudta iime kreteeri barimtalan xandaza, xereggyi xynyydii gargaza spiiskhee xahaxa ba erxim xynyydii debzyylze, edenei kandidatuuril tabixa bolno. Hungalta deere edibxitei temesel jabuulagdaxa, ene temesel bolbol olon toonoi xursa xursa asuudalnuud gebel, gol tyleb aradzondo ton şuxala udxa şanartai bodoto asuudalnuudii toirozo jabaxa baina Manai hungaltiin şine sisteeme bolbol byxii organizaacanuud ba zurgaanuudii şaugadxaxa, edeenei azal xydelmeriee ulam haizaruulxii albadxaxa bolno,—geze 1936 onoi maartiin 1-de Ameerikiin „Skriipps — Govaard Njuuspeipers“ gedeg gazeetiin negedelei tyryylegşe nojon Roi Govaardtai xөөreldexedөө nyxer STAALINAI xelehenii paartiiin, soveedai ba oloniitiin organizaacanuudai xytelberilegşed yder sag byxenөө hanan jabaza, şine hunguulida beledxexe xydelmeriii xurdadxaxa—mynөөderei şuxaliin şuxala zorilgo myn bolno.

BMASSR-ei SOVEEDUUDAI VII ONSO XURAL

BMASSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyxer M. N. JERBAANOVAI elidxel tuşaa yge xelelgen

Aavgustiin 10-nai yderei yglөөnei zasedaaniiin temdeglel

Aavgustiin 10-nai yglөөnei zasedaaniii nyxer Maaslov neebe.

Anxa tyryyn, Booxonoi aimagai kolxoozniig exener **Tarlaaşinova** gegşe yge xelexe zuuraa urda sagta, xaan xargis zasagai baixa yjede Buriaadai ygeitei zonoi niutagai bajal, nojod, lamanar xaanai çinoovniguudta darlagdaza, erdem gegeerelgyi, ulas oronoigoo jabuulgada xabaadalsaxa erxegyi baihaniii, ene yjiin zargaltai xyxiyyn baidal ba Staalin Konstituucaar oldohon yrgen jixe erxe syleөji sasuulan xelebe.

BMASSR-ei gyrenei tysөblөlelgiin komiisiin tyryylegşe nyxer **Fomiiin** Buriaad aradai anxa tyryyşiin konstituuciin imagta jixe udxa şanar tuxai xelexe zuuraa, negedygөөr ba xojordugaar tabanzil soo Buriaad-Mongoloi respyyblikiin aradai azaxuin ba sojol gegeerelei xygzelte tuxai xelebe. Myn baha nyxer Fomiiin ilangajaa 3 dugaar tabanzilei tysөb ba ene tysebii bejelyylxe tuxai ton todorxoigoor xelebe.

Eneenei hyyleer Biçyyrei aimagai Kiirovoi neremzete kolxoozoi xoninoi feerme deere xydelmerilegşe exener nyxer **Banzaarova** yge xelebe —Iime hain, iime zargaltai baidal bidende olgohonoinь tylөө manai aguu jixe bagşa nyxer Staalinda bajar xyrgeneb,—geze nyxer Banzaarova ygejөө dyyrgebe.

Bargazanai adagai konseerbiin zavoodai xydelmerişen nyxer **Ysiikina** gegşe zavoodoingoo azyiledberiiin aguu jixe amzaltanuud tuxai xelebe.

Eneenei hyyleer nyxer **Angaajeva** (E-Bulagad) ba Zagarain aimagai gyisedkoomoi tyryylegşe nyxer **Leebedev** gegşed yge xelebe.

Zabharlalgiin hyyleer nyxed **Batiin** (Xoriiin aimagai bagşa), **Arsalaanov** (Xoriiin aimagai Xezengiin somonoi tyryylegşe), **Voroncoov** (N iin halabari), **Sireenov** (Jystiiciin Aradai Komisaar), **Žambaalov** (Tynxen), **Foomkina** (Tynxenei aimagai Turaaniin somonoi tyryylegşe) **Janьkov** (Muxar-Şiberei aimagai Zaganai somsoveedai tyryylegşe), **Miloonov** (Exired Bulagadai aimagai kolxoozniig), **Nizeedьjeva Prosnoyja** (Alairai aimagai Aliaagai bylegei staxaanovka), **Beliaancova Vera** (Alairai aimagai „Gigaant“ Kolxoozoi geşyyn), **Darmaajav** (Alairai aimagai Çernoovai neremzete kolxoozoi tyryylegşe), **Çylkynikov** (Bauuntiin rajoonai altanai yiledberiiin xydelmerişen) gegşed yge xeleed, yglөөnei zasedaani zabharlaba.

Aavgustiin 10-nai yderei ydeşiin zasedaaniiin temdeglel

Ydeşiin zasedaani deere nyxer Jerbaanovai elidxel tuşaa daguulan yge xelelgen yrgelzelbe.

Nyxer **Boroojev** (Olьxoonoi aimagai, Olьxoonoi s[soveedai tyryylegşe) xuralai deleegaaduudta bajarii xyrgөөd, saaşanь tus aimag dotoroo BMASSR-ei Konstituuciin projeektii zybşen xelseheniii ba byxii froontnuud deere ilaltatai baihanaa xelebe.

Nyxer **Kyznecoov** (Moskvaa) өөriingөө yge dotor 1938 ondo bolxo Byxexolboonoi xydөө azaxuin viistavkada beledxexe tuxai togtozo xelebe.

Saaşanь nyxed **Oosipov** (Booxonoi aimagai Buriaad-Jengyydei dunda hurguuliiin direektor), **Baabuşkina** (Elyyrii saxixa Arkoom), **Cereenov** (Zakaamin), **Xabinoova** (Jaruuna), **Xosa Namsarain** (Oorden to uran zoxioolşo), **Geraasimova** (Biçyyr), **Basaajev** (Bargazanai AGK-ai tyryylegşe), **Gomboojev Garma** (Bargazanai aimagai Barxanai somsoveedai tyryylegşe), **Tygyytov** (Ivolgiin somsoveedai tyryylegşe), **Baraanov** (Bauntiin KGK), **Dzain** (xilii xamagaalxa otriaad), gegşed yge xelehenei udaa, nyxer **Jerbaanovai** elidxel tuşaa yge xelelgen xaagdaba

***

BMASSR-ei Konstituuciin projeektda nemexe ba xubilalta xexe tuxai ton şuxala duradxanuud orohon ygei deerehee tusxai redakcioono komiisa hungaxagyi geze xural negendugaar batalba.

Nyxer Ylьzytyyjevei yge

(*Zakaaminai aimagai „Main 1“ kolxoozoi tyryylegşe*)

Nyxer Jerbaanov elidxel soogoo Buriaad-Mongol respyyblikiin xygzehen tyyxe ba mynөө jamar bolood baihan tuxainь elirxei xelehen baina.

Manai aimagai anxan xozomdongi baihanai elirxeide nege zişee abza xelexem. 1926 ondo paartiiin geşyynei orologşo baixadai exenerei dunda bolbosoroloi xydelmeri jabuuldag baigaa hem, tiixede 3 somonoi exenerei suglaanda nege yseg bişeg baga medexe exener jiree hen. Suglaanda jirehen xygşed „basagadaa xadamda yxedөө aduuna, mal, zөөri zөөşi abangyi jaaxa zon biibdi, jyynei tula tezeeze jixe bolgono geeşe biibdi“ geze xeleze uurladag baigaa belei.

Mynөө tiime bişe, exener zomnai bolbosorzo, 50 garanş nahatai exenernyyd latiin yseg bişeg medexe bolhon baina

Bi, xaanta zasagai yjede nege gulvaa nojonoido barlag baixadaa, gulvaagai şiree deere baihan 11 esegiin xuuli geze debter abza yzexөө hanaxadam, tere gulvaa bolbol „xaanai zasagta tangarig ygөөgyi xyn 11 esegiin xuuliin debterei oiro xyrdeggyi jymә“ geze miniii garii togtoogoo hen.

Mynөө bide yniehen xuuliingaa debterii өөhediingөө garta barin xelseze batalxajaa bainabdi.

Myn, 1903 ondo Sanagiin huurinai nege kulaagaida barlagaar baixadam, tere kulaag bolbol 7 zil soo ceerkovь xarahanai xaira geze myngen medaal abhan jym. Medaalaa xaruuliit gexedem „xariişdaa, zygөөr garaaraa by bari“ geze xelee hen. Tiixe sagta tedenei barlag baigşad mynөө soveedai tyryy xynyyd bolzo, SSSR-ei zasagai gazarhaa oorden xairanuudii abdag boloo. Bideneiş dunda oordenton olon.

Manai kolxoozniguud brigaada byxendөө Staalin Konstituucatai tanilsaza, byrin oilgohon baina. Azal xydelmeridөө jabaxadaa urmatai, uragşatai boloo. Bide, Staalin Konstituucii bexieer gartaa barixabdi.

Nyxer Byrşteinei yge

(*Alairai aimagai Kytyligei MTS-ei direektor*)

Nyxedyyd, Alairai aimagai azalşan arad 2-3 hara soo Konstituuciin projeektii xelseen bolgozo tanilsaxadaa, ojuun sedxildee aguu jixe bajarlaza, Konstituucii bytөөgşe nyxer Staalinda bajar xyrgehen baina.

Alairai aimag bolbol sojol kylьtyyriin ba azaxuin debzeltiin talaar bişe aimaguudhaa geegdenegyi. Manai kolxoozuud klyyb, hurguuli, exenerei narailxa ger ba bişeş barilganuudii barihan ba barizaş baina.

Manai kolxoozuud Konstituuciin xariuuda ene zilei tariaa hainaar urguulza, jixe tariaa xuriaan abxa geze baina.

Saaşanь, nyxer Byrştein bolbol kolxoozuudtaa Ilьjiiçiin laampoçkatai bolxo jabadalda Buriaad-Mongoloi respyyblikiin zasagai zyghөө tuhalalsaxii xysebe.

Kolxoozuudai azabaidalai talaar haizaraza baihanai negen faakt xelexede—mynөө manai aimagai kolxoozuud 100 avtomaşiinatai, zarimanь byri 3 maşiinatai boloo.

Ene zilde kooperaacada tariaa xudaldaza, xyngen avtomobiilь abxa zorilgotoi bainabdi.

Miniii baga baigaad hurguulida orozo baixadamni orosuud bolbol „ziid... ziidyydii soxigtii“ gexe meteer eglegdeg, soxidog baigaa belei. Xaanta zasagai yjede „ziid“ gyylze eglyylen daraluulza jabahanaa, mynөө xadaa taa bygedetei xamta Konstituucia batalalsaxa geze xuralda jireed bainab.

Xerbejee, aradai daisad—trockiisnuud, diversaantnuud, japoon-germaaniiin şpioonguud gexe mete şunaxainuudai manai Exe oron teeşe şuhata habaraa harbaigaa haanь azalşan aradtajaa xamta tedeniii yi buta soxilsoxoo oroxob.

DAALЬNA-VOSTOOGOI ULAAN TUGTA TUSXAI AARMIDA ZORIUULHAN HAIN YDERLELGE

Xabaarovsk, 6 (TASS). Aavgustiin 5-da Xabaarovskada Daalьno-Vostoogoi Ulaan Tugta Tusxai Aarmiiin 8 zilei oin bajarta zoriuulagdahan joholoi zasedaani bolbo.

Tusxai Aarmiiin komandiiirnuud ba ulaan seregşyyd bolbol Daalьno-Vostoogoi Ulaan Tugta Tusxai Aarmiiin tyyxiin viistevkii jixe honirxozo xaraa.

Aavgustiin 6-da selmeg haixan yder baigaa. Amar myrenei zyyn ergide komandiiirnuud, edenerei exener ba xyyged suglaran, Daalьno-Vostoogoi Ulaan Tugta Tusxai Aarmiiin 8 zil bolhonoi bajarii xyxiyy sengelegeer ugtaba. Orkeestriin duun doro taancanuud ba „partizaanai duu“ duulaldaan kolzo, xeden mingaad azalşad Tusxai Aarmiiin komandiirnuud ba ulaan seregşyydeer xamta ydeşe oroi boltor sengebe.

Gadana, 500 meetr gazar soo exenerei urildaanda ba 1000 meetr gazar soo eregteişyydei urildaanda 800 haa deeşe xyn xamaadahan baina. Gooroldoi „Dinaamo“ geze stadioon deere xyngen atlootikoor goorodoi spoortiin myriisөөnyyd ba myn uha hamaralgiin myriisөөnyyd bolbo. Baha 150 kilomeetr gazar soo motociikl ba avtomaşiinanuudai urildaan bolhon baina. Ydeşenь byxii seseglig-saaduudaar niitiin sengelgen bolbo.

XOITO XITADDAXI BAIDAL

Nacionaalina oboroonoi konfereence

Naankin, 6 (TASS). Ysegelder, Xitadai eldeb proviincanuudai goritoi xytelberilegşedei zyblөөn Çan Kai-şiin xytelberieer bolbo. Xitadai alban xynyydь bolbol ene zyblөөji nacionaalьna oboroonii konfereence geze nerelene. Ene zyblөөn deere Naankinai aarmiiin axalagşa komaandalagşada ba negedygөөr aarmiiin komandiirta Çan Kai-şiiji tomilobo. Ene aarmi bolbol Beipin—Xanьkoyygai tymer zamii oboroniaalxa zorilgotoi. Tianьcziinь—Pykoyygai tymer zamii oboroniaalxa zorilgotoi xojordoxi aarmiii komaandalagşada Fiin Jui Siaaniii tomiloo. Syijaanь—Kaalaganai rajoniii oboroniaalxa zorilgotoi gurbadaxi aarmiii komaandalagşada Janь Si Şaaniii tonilobo Pooliiin ştaabai naçaalьnigta Bai Czyy-Sii gegşii tomiloxo gebe.

NAANKINAI ZONIII EVYKAACALAXANЬ

Naankin, 6 (TASS). Naankinai seregei zasag bolbol oiriin sagaa xygşed, xyyged ba exenernyydii goorodhoo evykaacalxa geze togtoogoo. Ene tysebei johoor, goorod deere miil 200 mingan xyn yldexe baina. (odoo yjede Naankinda nege milioon zon bii). Japoonoi samolioduudai ene goorodii boombodozo magad baihan deerehee ba ediee xooloi dutamag deerehee ene togtool yndehe abhan baina. Byxii gernyyd avtobyysyyd xamagaalgiin yngөөr budagdaxa baina. Gyrenei alban gazarnuudai arxiibuud ba şuxala dokymeentnyyd goorodhoo gargag lanxai baina.

Nacionaalьna patriotiis organizaaca

Naankin, 6. (TASS). Centraalь Mьjyys aagenstviin medeesehenei johoor, aavgustiin 5-ai yder gomindaanai Centraalьna Gyisedxexe Komiteed bolbol nacionaalьna patriotiis organizaacanuudai ceentrii Naankin deere emxidxen baiguulxa gebe.

Xoito Xitadta jirehen japoon seregei too—45 minga

Loondon, 7. (TASS). Reiter aagenstviin medeesehenei johoor, hyylei xeden yderei torşo soo 10-15 mingan japoon seregyyd Tianьcziinь deere jiree. Eneentei xamtadaa, Xoito Xitaddaxi japoon seregei too 45 minga xyrөө.

KANЬKAY GOORODHOO JAPOONOIXID EVYKAACALAGDAXANЬ

Şanxai, 8 (TASS). Rejter aagenstvo bolbol Xitadai Kanьkoy goorodto baigaa japoonoi koonsul bolbol Tokioohoo jirehen instryykciin johoor byxii japoonguudii aavgustiin 10 xyrter sym evykaacalxa prikaaz gargaba geze medeesene. Aavgustiin 8 da Kanьkoyda gansal koonsulьstviin albaxaagşad ba hyylei 10 xonog soo ene goorodto jirehen japoonguud yldөө gene. Myn, aavgustiin 7-nai yder 400 japoonguud Kanьkoy goorodhoo jabaa gene.

Japoonoi gazeetanuud bolbol ene evykaacii xitaduudai zygөөs „tusaşgyi xaşaltada“ jadaad japoonguud Kanьkoy goorodhoo jabaa geze provokaaca gargaxii turşana.

7 mingan amerikaancnuud japoonoi urdahaa temeselde xabaadana

Nьjyy-Joork, 6. (TASS). Junajted press aagenstvo bolbol Japoonoi urdahaa Xitadai temeselde tuhalalsaxiin tula 7 mingan amerikaancnuud (eneenei 1 minganь lioodçiguud) internacionaalьna diviizede oroxoo baina geze medeesene.

BMASSR-ei SOVEEDUUDAI VII ONSO XURAL

BMASSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyxer M. N. JERBAANOVAI elidxel tuşaa yge xelelgen

Nyxer Xondoorovai yge

(Exired-Bulagadai aimagai bylsoveedai tyryylegşe)

Bidener, BMASSR-ei Konstituuciin projeektii byleg soogoo zybşen xelsexedee bylsoveedai pleenym, kolxoozoi ba brigaada, feermenyydei suglaa tataza jabuulhan baigaabdi. Konstituucii zybşen xelsexe yjede manai byxii azal jabuulga deeşelen haizarahan baina. Manai bylegei aradzon bolbol bygedeeree tus Konstituucii haişaan bajarii xyrgeze batalagdaxiinь xylieeze baihan baina.

Manai bylsoveed bolbol, mynөө yjede nege MTS-tei, 5 exin hurguuli ba nege xysed bişe dunda hurguulitai, feelьdşerei pyynkttei bolhon baina. Zygөөr, dutuu zyilnyydhee xelexede, MTS-de diiskovo boronoigyi deereheenь modon bornoido tymer şyde xeze xereglenebdi, feelьdşerei pyynktde gansaxan akuşeerkhaa ondoo xydelmerilegşed mynөө xadaa ygei baina. Manai byleg soo 1000 garan ailtai tula negeş xonog emşen ygeigөөr baixa argagyi.

Bidener, aradai daisad Tyxaçeevski, Jakiir, Yboreeviç ba busadai buzar xeregei tuxai SSSR-ei Jixedeede syydei priigovorii kolxoozniguudtaa oilguulan tanilsuulaad baixadamnai, manai kolxoozniguud bolbol, tede xoroto muuxai daisadai jabuulgada airabtar jixexen uur suxalaa xyren duraa gytaza, — bidener jamarş şpioon diversaantnuudii өөhediingөө gazar deere alxuulangyi bariza, tere doronь usadxaxaar baixiin tula өөhediingөө revoliyycioono heremzii ulam jixeer deeşelyylxebdi— gehen baina.

Mynөө yjede, bidener bolbol, SSSR-ei Jixedeede Soveedii hungaxa hunguuliiin dyrim ba nyxer **Jaakovlevai** elidxeltei arad zonoo tanilsuulxa xydelmeri jabuulza bainabdi. BMASSR-ei Konstituuciin projeekttai manai kolxozniguud bygede tanilsaad, haişaahan baina.

Nyxer Siidorovai yge

(Zakaaminai aimagai Sanagiin somonoi vetveelьdşer).

Nyxed delegaaduud! Zakaaminai aimagai specialiistnuudai nerehee Soveeduudai VII Onos xuralda xaluun bajar xyrgeneb **(Aplodismeent)**. Nyxedyyd, xaanta xara zasagai baihan yjede xydelmerişen ba tariaaşanai byrzyinyydte myl zөgdeze baihaniii, şuhata pomeeşçiguudai exener xyniii daralan elegleze, yngerxedөө noxoin gylegө exener xynei xyxenei **hyeer** tezeelgeze baihiinь hanaxadaa tologoin yhen erziize zebyysemeer baina. Xarin, komuniis paartiiin ba nyxed Leenin ba Staalinai udaridalgaar 1917 ondo tere şunaxai byrzyinyydii xobxo soxiood, socialiizm baiguulaltiin busaltagyi eseslen ilaad, mynөө Oktiaabriiin revoliyyciin 20-doxi zil deere өөhediingөө Konstituuca batalaxa geze suglaraad baixada, ene bolbol aguu jixe tyyxete bajarai yder myn bolno.

Staalinai Konstituucada SSSR-ei garazdaniiin byxen azal xexe ba amaraxa bolon erdem nomdo huraxa erxetei gehen zyilii duulxada ugaa haixan baina. Myn, emegtei xyn eregteixyntei adali erxetei gehiinь duulaxadaa baha le haixan. Tiigeedş nyxer Staalin bolbol „exener xyn kolxoozdo jixe xysen bolno“ geze xelehen baina.

Manai Exe oron aguu haixan, azal xeze baixada urmatai ba uragşatai. Mynөө bi 53 nahataib, tiimeş haa socialiis mal azal deere eselte susaltagyi xydelmerilze jabanab. Manai kolxoozdo mal ybeşelөөgyi jym.

Staalinai Konstituuciin yre bolxo Buriaad-Mongoloi Konstituuciin projeektii byrin haişaanab.

Konstituucii zoxioogşo aguu jixe Staalin mandatugai!

(Aplodismeent).

Nyxer Abiikovai yge

(Zakaaminai aimagai vraaç)

Nyxedyyd, manai Buriaad-Mongoloi Konstituuca bolbol Oktiaabriiin revoliyycehee xoişonxi aguu jixe ilaltanuudai tylөө temesehen temeselei dyngyydii xaruulza baina.

Mynөөder, Leenin—Staalinai nacionaalьna poliitikii komuniis paarti ba zasagai bolon aguu jixe voozdь nyxer Staalinai zyb xytelberi ba sexe tuhalamzaar bejelyylze baihanai bajarai yder myn.

Manai respyyblike bolbol hyylşiin yjenyydte aradai azaxuin baiguulalta ba elyyrii saxilgaar jixe ilaltatai baina. Manai Buriaad orondo barigdaza baihan zavooduudta nacionaalьna kaadrnuud xydelze urgaza baina, inzeneerno-xydelmerişedei zyghөө edeende jixe tuha xyrgene. Ede xydelmerişed şine maşiinanuudii şudalna. Manai Buriaadmongol arad zon kvalificiirovana xydelmerişed bolzo baina. Edenei dunda staxaanovtan ba udaarniguud bii. Bide bolbol ede nyxed ba zavoodooroo omogorxoxo bainabdi.

Saaşanь, Buriaad-Mongol respyyblikiin elyyrii xamagaalxa xereg bolbol ton dutamag, respyyblikiin anxa togtoogdozo baixa yjede jyrdөө 3 vraaçnuud baigaa hen geze nyxer Jerbaanov elidxel soogoo xelehen baina. Tere yjiin akuşeersk-feelьdşerskiin pyynktnyydii xurgaaraa toolozo bolxo baina. Tere yjede azallaza baihan feelьdşernyyd xadaa arad zondo bodoto tuhalamza xyrgexiin orondo edişenyydii abxa ba arxidaxahaa ondoo jyyme xedeggyi baigaa. Iime jabadal bolbol jara, uuşxanai xaniaadan gexe metiin ybeşenyydei delgerxe jabadalda ynendөө tuhal dag baihan baigaa geeşe.

Nyxer Abiikov bolbol saaşanь emnelgiin jabadalai urdanai ba mynөөnei baidal tuxai udaan togtozo xelebe. Mynөөnei vraaçanuudai ali tuxai xaluun tuhalamza arad niitiin zyghөө abdag tuxai delgerengii xelebe.

Nyxer Garmaajevai yge

(Zakaaminai aimagai Sagaan-Morinoi somonoi tyryylegşe)

Manai respyyblikiin aguu jixe amzaltiin yre bolxo Konstituuciin projeekt tuxai elidxel duulaad baixada, bolьşeviig paarti ba nyxer Staalinai udaridalgaar Buriaad-Mongoloi arad zon bolbol sojol kylьtyyriin ba bişe busa froontnuud deere jixe jixenyyd ilaltanuudii tuilan dabahanь tonş eli baina.

Oktiaabriiin revoliyyciin urda tee manai Sagaan-Morinoi azalşan arad bolbol bөө, lama, kulaaguudta mylzyylze baihanaa, mynөө bolьşeviig paartiiin ba nyxer Staalinai udaridalgaar syløøte graazdanuud bolzo şine baidal şine kylьtyyre baiguulza baina. Ene zabharaa 1936 onhoo exileed kolxoozuud deegyyr 32 udaa suglaanuud bolzo, Staalin Konstituuca ba RSFSR-ei Konstituucatai tanilsaxahaa gadana, BMASSR-ei Konstituucii zybşen xelsehen bainabdi. Tede suglaanuudta 292 xyn xabaadahan baina.

Iigeze Staalin Konstituuciin udxaşanarii oilgood baixadaa, kolxoozniguud byxen azal xydelmeridөө ulam hainaar xandaza, kolxoozniguudaa şanga şadaltai ba kolxoozoo bolьşeviig bolgoxiin tylөө ermelzen temeseze baina.

Kolxoozniguud bygede byxii azalnuudtaa agroteexnikiin ba veterinaarai zaabariaar xydelmerilene. Żişeelxede, aduuşa Naidanai Diimbyy gegşe 62 gyy tyryylze unagiinь tamdiraangyi abhan ba myn 72 gyy oroondo oruulza tysebөө gyised dyyrgehen baina.

Myn manai somonoi arad zonoi miin 62% bişeg medexe baihan aad, mynөө 82% bişeg medexe bolood baina. Byxii kolxoozniguud, brigaadanuud deegyyr nahatanai hurguulinuud emxidxegdee. Tiin nojaabriiin 7 xyrter bişeg medexegyiji byrin usadxaxiin loozong doro xydelmerilze bainabdi.

600 garan lamatai Sanagiin dasan baihanaa, mynөө ygei bolzo, tereenei huurida hurguulinuud ba bişe bişe kylьtyyriin gazarnuud bii boloo.

(Aplodismeent).

X. NAMSARAIN

BURIAAD-MONGOLOI GRAAŻDANUUD AMARŻA BAINA

Tungalag gynzegei xyxe nomin ogtorgoin deeberi өөde, ygleenei selmeg xursa naran xөөren degden jabaxa zuuraa, sagaan myngen xursa tujaagaa sasaruulan, ildam dulaaxan elşeer erxin manai socialiis orondo, inagai mendiiji xyrgen joholno.

Ynge byriiin haixan seseg, urgasa modod, bajasxalantai xyxiyygeer nabşa namaagaa zahan baiza, şaraigaa ylemze xursaxan bolgozo, amarag zyrxeer amarşalan, ugtan baina xebertei.

Xybeze baihan yylen şingi, xyxe nogoon namaa sooguur, ende tende ulaan xyrin oroitoi, olon jixenyyd sonxotoi, gojo haixan haruul baişanguud bultaildaza, orşon toiron omog sogtoi abiaanuud, seldiee zөөlxen agaarii, sedxilei bajaraar suuriaatuulan baixanь sonostono.

Ende manai Buriaad-Mongol gyrenei grazdaniiinguud amarza baiba.

Xiregyi sab sagaaxan xubsahatai xynyyd, ende tende modonoi namaa dooguur, beseedxe—harabşanuud sooguur, handalinuud deegyyr zergelen huuza, nom debter, gazeet tergyyteniii honirxon unşana. Baha tende torgon zylge deegyyr huuza, xara şiltei airaguudii las geter neeze, jixe le xyxiyygeer gudamxihanai hyylde, yrөөhen niydөө anizarxiood „ai“ xatuu le baindaa geldeze tolgoigoo hezen enieeldene.

Baha tende bilijaarda soxioоşod, şatar doibod tabiaaşad, gexe mete zyil byriiin naadaar naadana. Edenei xyxiyytei abtaiji xabarxan xaraza baihan xynyyd aligaa taşaldan enieeldene.

Ene yjede tende huuhan xeden xynyyd jyre xөөrelden huuka zuuraa, negen ynder bejitei xursa xara xyn enieebxilen huugaad xөөreze exilne.

—Bi bolbol Bargazanai aimagai xyn bi, amarxa geze ende jireheer xori tuxai xonozo bainab.

Xorin zilei urda, amarxa gedeg ygiiji, azalşan xyn oilgoxoşgyi baigaa daa, xerbee oilgooşhaa, amarxa gehen ygiiji, yxexe gehen yge geze hanadag baigaa. Jamar uşarhaa tiize hanadag baigaab gexede urdanai xuuşan ygede, „ygeitei xyn yxexedөө amarxa, yneşen xyn uilaxadaa amarxa“, gehen ygenyyd jabadag deerehee tiize oilgoxo baigaa hen.

Tereşji buruu bişe, tere sagta ygeitei xyn xaanaşamarza zargaza baixanь yzegdөө duuldaagyi baihan baigaa. Xөөrxei daa! manai yngerhen esege ybegener, negeş yder amaraagyi, yrgelze uha xylhejөө adxaza, uidxartai gomodoltoigoor uilan gemeren, byxii nahajaa byrxeg xaranxii baidal dotor bajad nojodoi habarta aldaza, altan delxein ara yberөөr aldalza unahan baigaa daa.

Xedii tiigebeş, Aguu jixe Oktiaabriiin aşa gabijaagaar, tedenei, aşa yrener өөhediingөө Buriaad-Mongol gyrentei, Staalinai Konstituucahaa tyrehen өөhediingөө yndehen xuulitai, azal xexe, amarxa, erdemde huraxa dyyren erxetei aradai xybyyd mynөө amarza bainamdi geed ygejee dyyrgeze, miniii gar bariaad huurihaa bodxodonь myn tende huuhan, narin xara şaraitai ildam zөөlen janziin xyn, urmatai bolzo xooloigoo zahan, bi baha xөөrexem geed xelene:

—Bi baha ia SSSR-ei graaždanai edlexe erxii gyisedxeze ende amarza bainab. Manai Barguzan geze daidada, Bajan gol geze niutagta, Balsan Filiipei gedeg mynөө 79 nahatai, xaanta zasagai yjede, xarxis nojod, xara bajadta dyşen taban zilde barlagşalagdaza, bod gyylze borbioo soxiuulza, jaba gyylze jahaa soxiuulza, zobxo zobolongoo zobozo yngerhen tere nyxer bolbol negeş yder amarza yzөөgyi, xairan edir nahanaigaa xyse tamiriiji, bajad nojodto mylzegden jabxa zuuraa, „hyxe dalaitar gozuuli amarxa, modo dalaitar barlag amarxa“ gedeg xuuşan ygiiji batalan jirehen tyyxetei baixa jym.

Nyxer Filiipei gedeg Oktiaabriiin jixe revoliyyciin aşaar, byrin erxete Buriaad-Mongoloi grazdaniiinguudai negen bolzo, xedii ybegenş bolbol odoo nom bişegte huraza, өөriingөө kolxoozdo azalş xedeg, amaraadş huudag, ynder nahatai xyndete ybegen baigşa geed dyyrgene.

Baha tende negen nyxer zalgaza aban xөөreze exilne.

—Bi bolbol Agiin aimagai xyn bi, amarxa geze ende jiree hem. Anxan sagta manai Agiin yrgen daida, axai baabainarai aduuha malaar byrxөөgdeze, ygeitei jaduu xynei, yxexe tenxexe xojoroi ali negiiji, gansaxan tede le şiidxexe jym geze, ygeitei jaduu xyn yje nahandaa, bajan xynei barlag malşan jabadag belei.

Żişeelxede, manai niutagai Ivaan Cerenei gedeg egee mynөө 60 garan nahatai ybegen, 14 nahanhaa, niutagaingaa bajan Żembiin malşan bolzo, 30 naha xyrterөө, gansaxan xooloigoo arai tezeegeed azallahan baixa jym. Ene nyxer urdanь negeş yder amaraagyi, yje nahan soogoo, yxexehөө bişe zobolongii yzeze garhan xyn baixa. „Bogooloi orondo burxad amaraba. Barlagai orondo bajad amaraba“ geze xuuşan ygiin johoor bolxodoo nyxer Ivaan Cerenei gegşiin amarxa yder tere sagta jaabaş, toxiooldoxogyi baihaniinь eli baigaa.

Mynөө xen byxen amarxa erxe yrşөөgdeze, bide Buriaad-Mongoloi grazdaniiinguud iime haixan gazarta amarza bainamdi geze xөөren xyxin baiba.

Gente xonxiin abiaan xanxinaza oiro toiron huuza baihan xynyyd huurihaa bodood orxino.

Odoo ene jyynei doxioo bolbob geze mynөө nyxerhөө asuuxada.

—Aa ene bolbol, angir şara altan naranai gereliiji, em bolgozo, ene bejiin elyyr mendiiji erxim bolgogtii—geze socialiis emşelgiin uriaa bolzo baina geeşe gezerxiood, mynөө seseglig modonoi ojooroor sengeze huuhan nyxedtejөө tere zygte omogtoi xyxiyygeer alxalana.

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-iin medeeselnyydhee)

ZURAG DEERE: Madriidai froont deere baildaza baigaa respyyblikiin aarmiin zaluu komandiir

CENTRAALЬNA FROONT

Madriidii artilieeraar buuda hanai hyyleer aavgustiin 6 na yder 201 xyn alagdahan b şarxatahan baina.

Urda froont

Respyyblikiin seregyyd Mo riilь seektor dotor nelieedgy uragşaa dabxiza, ton hain s rategiis poziica ezelbe.

* * *

Aavgustiin 6-nai yder zasa gai istrebiitelьnyyd yimyyle şedei 3 motoortoi 12 bombard roovşiguudii zugadxaba. Re pyyblikiinxinei samolioodun „Jyynkers“ geze bombardiroov şigii ba nege istrebiiteliii y myyleeşenei gazar deere una gaagaa.

Myn, zasagai samolioodun yimyyleeşenei Valeensi oşox ba Ageliaar-de Kaampoha garxa zam deerexi poziic boombodoo.

Çaasai 2 tyxerig 50 myngen bolno gy?

Ulaan-Ydiin „Progrees“ kinoogoi dergede taanciin ploşaadxa neegdenxei baidag. Tiigeed, goorodoi zaluuşuud xydelmerihөө sylөөtei sagtaa „Progreeste“ oşozo, kylьtyyrne şine taancaar sag yngergexedenь jixe haişaaltai baidag. Gebeş, taancada oroxo bileedeinь yne ajaar 2 tyxerig 50 myngete baixanь gaixaltai. Tende gansaxan orkeestor naadadag neretei aad, zarim daa ygeiş baixa jym. Taancanь ydeşiin 10 çaashaa hyniii 2 çaas bolor bolxo johotoi aad xododoo 10 çaas 30 minuuta haa hyniiin 1 çaas 30 minuut xyrter arai gezo boldog ba na.

Goorodoi soveedai gegeere lei xeltes ene jabadal tuxa hanalaa tabiza xariit!

Darzajiin.

Xynde azyiledberiiinxin negedexi huurida

Ijyyliiin 13-haa 18 xyrter arkomaaduudai deede hurguulinuud ba teexnikymyydei stydeentnyydei dunda gemnaastikiin myriisөөn bolhon baina. Ene myriisөөnde xynde azyiledberiiin hurguulinuudai stydeentner negedexi huuri ezelbe.

Xynde azyiledberiiin Arkoom nyxer **Meżlayyk** gemnaastik stydeentnerei kolektiivta ba myriisөөji emxidxegşedtenь negedexi huuri ezelheneinь tylөө bajar xyrgebe.

Myriisөөde xabaadagşadta, emxidxegşedte ba fizkylьtyyriin hurgagşadta myngenei şagnal olgobo. Xynde azyiledberiiin instityydyyd ba teexnikymyydte tusxai gemnaastikiin zaal, dyyşi ba vraçeevno-fizkylьtyyrno kabineeduudii bariuulxiin tula tusxailan mynge tabigdaba.

Xaaltatai baidag laavka xaixardaggyi tyryylegşene

Zakaamin. Xuzarai selьpoogo halbari bolxo Jongorboin laav ka xodo xaaltatai baidag bo loo. Xudaldaaşan Budiin ge degenь togtomol sag soogo xudaldaagaa needeggyi ge toorin baintuu baina. Tiixede xeregtei xeregselee xudalda abxa geze jirehen kolxoozni guud suurgatai gerei hyyde rөөr yimelden Budiin O. geg şiin jireze xudaldaagaa nee xiinь yder ynzen şortoo xy lieedeg baina.

Aixabtar xariuusalgatai ybe he tariaanai xuriaalgiin yj soo laavkaa xaazarxiood, yde byxende xeden olon kolxoozni guudii xylieelgeze azal xydel merihөөnь hamşuulza jabada Budiin O. jamar zorilgotoi xy baigaab? Selьpoogoi tyryy legşe nyx. Delegei ba somso veedai tyryylegşe nyx. Budii gegşed ene uşarii mededeg xaradaganь soxom, tiigeed jy xylieedeg geeşegşaab?

Telifoon.

Xariuusalgata redaaktor B. VAANÇAGIIN

MYNӨӨDER KINOO-TEAATRNUUDTA

„Progrees“ kinoodo
ARSEEN

„Erdem“ kinoodo
Mongoloi xybyyn

Soveed jixe attrakcioonoi gastroolь

CIIRK
aavgustiin
10-haa
yder byri

100 Hurgamal şubuud 100
Sokaarro geze artiistiin
Xytelberi doro naadana.
Myn byxii tryypnyyd xabaadalsana.
Ydeşiin 9 çaasta exilne. Kaasa yderei 3 çaashaa neegdene.

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, сель. отдела—7-55, промотдела— 5-07

Noomer gargagşa N. Ceveenov. Verstaalagşad D. Baldaanob. ba C. Dambaajeb. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin arkomaadai tipograafi Ypolglavlit 853.